

Esihist. foto 9/20.1. 1989

M

KAIVAUSKERTOMUS

²⁸
YLIKIIMINKI, NIEMIKYLÄ (Säävälä), LATOKANGAS

1988

Museovirasto
Esihistorian toimisto
Mika Sarkkinen
21. 12. 1988

SISÄLLYS:	SIW
ARKISTOTIEDOT	2
JOHDANTO	3
-Topografia	
-Rahoitus	
-Kaivaustekniikka	
KAIVAUSALUEEN SYSTEMAATTINEN ESITTELY	4
I LATOKANKAAN KAIVAUKSISTA YLEISESTI	4
II TASOKAIVAUSALUE HIEKKAKUOPAN POHJOISREUNALLA	5
III E- JA F-ALUEET	7
IV KUOPANTEET	8
V KOERUUDUT	9
YHTEENVETO	10
LIITTEET	13
Luettelo kartoista 1 - 12	
Luettelo diapositiiveista 16261 - 16320	
Luettelo negatiiveista F. 73797 - 73856	
Kuvataulut 1 - 17	

YLIKIIMINKI, NIEMIKYLÄ, LATOKANGAS (YL-88)

Kivikautinen asuinpaikkatutkimus 1.6. - 30.6.1988

Kunta: Ylikiiminki

Kylä: Niemikylä

Tila: Säävälä 22:43

Omistaja: Kalle Säävälän perikunta (Pesänhoitaja Alpo Säävälä,
Niemikylä, 93100 Ylikiiminki)

Tila: Säävälä 22:51

Omistaja: Reino Säävälä

Peruskartta: 1:20 000 Joloskylä 3513 01

Koordinaatit: x=7220 60, y=461 70, z=n. 75 - 78 m

Kiintopiste: Kaivausalueelle siirretyt kiintopisteet KP 1 77,40,
KP 2 77,62 ja KP 3 78,63 (Kiintopisteiden sijainnista ks.
yleiskartta)

Arkistotiedot: Tarkastus Oiva Keskitalo 8.8.1968

Tarkastus Markku Torvinen 20.5.1985

Kaivauskertomus Markku Mäkivuoti 1.10.1987

KM 17050, hioin

KM 21698, keramiikkaa

KM 23715: 1 - 522

Löydöt: KM 24377: 1 - 463

Diapositiivit: 16261 - 16320

MV-negatiivit: f. 73797 - 73856

JOHDANTO

Latokangas sijaitsee Ylikiimingin kirkolta noin kuusi kilometriä koilliseen, Kiiminki- ja Nuorittajokien yhtymäkohdasta noin 1,7 km länteen. Asuinpaikka on Joloskylän tien ja Kestin yksityistien risteyksen luona olevan hiekkakuopan pohjois- ja länsipuolisilla töyräillä.

Latokangas on mäntymetsää kasvava n. 75 - 80 metriin kohoava hiekkaharjanne, jota lännessä rajoittaa suo. Harjanteen eteläkärki on kaivettu hiekkakuopaksi, jonka reunamilla asuinpaikan jäänteet sijaitsevat. Sorakuopan töyräät valuvat koko ajan alas ja samalla asuinpaikkakerrokset tuhoutuvat. Tuhoutuminen on pahinta hiekkakuopan länsireunoilla, joita ei olla juurikaan tutkittu. Asuinpaikka kuuluu siis ns. itsestään tuhoutuviin muinaisjäännöksiin.

Museoviraston tutkimusohjelmaan Latokangas tuli 1987, koska hiekanotolta säästyneelle alueelle oli haettu maa-aineksen ottolupaa. Tuolloin tutkimukset keskittyivät palstan 22:43 alueelle ja olivat luonteeltaan lähinnä laajennetut koekaivaukset. (Kesän 1987 kaivauksista ks. Markku Mäkivuotin kaivauskertomus 1.10.1987). Valtion työohjelmassa vuodelle 1988 oli budjetointu 220 000 mk. Summalla palkattiin kaivausjohtaja, piirtäjä ja kaksi tutkimusapulaista sekä 14 paikallista työtöntä kaivaustyöntekijöiksi.

Kaivaukset kestivät 1. - 30.6.1988. Kaivauksen valvojana toimi FM Markku Mäkivuoti, kaivausjohtajana oli fil.yo Mika Sarkkinen, piirtäjänä HuK Jari Okkonen ja tutkimusapulaisina HuK Sanna Eskola sekä HuK Juhani Turpeinen.

Alueella käytettiin hyväksi edellisvuotista koordinaattijärjestelmää, jonka päälinja on kompassipohjoiseen. Kaivausalueet paalutettiin 2 x 2 metrin ruutuihin. Koeruutujen koko oli 1 x 1 m. Korkeuskiintopisteinä olivat KP 1 ja KP 2 vuodelta 1987, joiden lisäksi näiden väliselle alueelle siirrettiin KP 3 (78,63) (kiintopisteiden sijainnista ks. kartat 1 A ja 1 B). Kartoissa ja

muussa dokumentaatiomateriaalissa esiintyvät korkeudet ovat suhteellisia korkeuksia. Kaivaustekniikkana oli tasokaivaus eli edettiin kerroksittain, joiden paksuus kohteesta riippuen oli 5 tai 10 cm. Esinemateriaali ja näytteet talletettiin ns. löytöinä eli niille otettiin tarkat löytötiedot. Muu materiaali talletettiin ruudun ja kerroksen tarkkuudella. Kaivaukselta talteen otettu materiaali on luetteloitu päänumerolla KM 24377. Tärkein osa tästä materiaalista on myös piirretty.

KAIVAUSALUEEN SYSTEMAATTINEN ESITTELY

Kaivausalueita ja tutkimustuloksia esiteltäessä on jaoteltu seuraavasti:

- I LATOKANKAAN KAIVAUKSISTA YLEISESTI
- II TASOKAIVAUSALUE HIEKKAKUOPAN POHJOISREUNALLA
- III E- JA F-ALUEET
- IV KUOPANTEET
- V KOERUUDUT
- VI YHTEENVETO

I LATOKANKAAN KAIVAUKSISTA YLEISESTI

Kesien 1987 ja 1988 kaivaustulosten perusteella on selvää, että keskeisin osa asuinpaikasta on tuhoutunut hiekanoton yhteydessä. Alueella tehty koeruudutus viittaa siihen, että asuinpaikka on säilynyt ainoastaan hiekkakuopan pohjois- ja länsipuolisilla töyräillä.

Kesän 1988 kaivausten tarkoitus oli jatkaa tutkimuksia palstalla 22:43 ja edelleen kartoittaa asuinpaikan laajuutta, etenkin palstan 22:51 alueella. Tasokaivausalue valittiin 1987 rikkaaksi osoitautuneen alueen viereltä. Lisäksi avattiin kaksi pienempää tasokaivausaluetta hiekkakuopan reunamilta. Kaivausten aikana tutkittiin myös loppuun edellisenä kesänä puoliksi tutkittu kuopanne, sekä koekuopitettiin hiekkakuopan länsireunaa.

II TASOKAIVAUSALUE HIEKKAKUOPAN POHJOISREUNALLA

1987 tutkitun alueen viereen avattiin 326 m²:n laajuinen tasokai-vausalue keskimäärin 4 - 8 metrin levyisenä vyöhykkeenä. Aluetta voitiin pitää edellisvuonna saatujen tulosten perusteella tutkimuk-sellisesti kiinnostavimpana.

Tasokaivausalueella kulttuurikerros oli erittäin heikko. Se ei ollut yhtenäinen, vaan oli selvästi havaittavissa vain paikoin. Alueelle on siis ominaista ns. pesäkkeellisyys: kulttuurikerroksen, löytöjen ja rakenteiden esiintyminen tihentymänä, joiden välille jää varsin laajoja ja lähes tyhjiä välialueita.

Kiinteitä rakenteita, kuten kodanpohjia tai liesiä, ei alueelta tavattu lainkaan. Ainoat viitteet mahdollisista rakenteista tavattiin ruutujen 1003 - 1007/77 - 81 alueella, missä oli havait-tavissa palaneitten kivien keskittymistä. Nämä eivät kuitenkaan muodostaneet selvää rakennetta. Palaneita kiviä esiintyi harvaksel-taan koko kaivausalueella, mutta ne olivat yksittäisiä, eikä niitä ollut mahdollista liittää mihinkään rakenteeseen.

Ne kohdat, joissa oli havaittavissa selvä kulttuurikerros, olivat viisi palaneiden luiden keskittymää. Näistä kahdesta tavattiin merkkejä jo 1987. Luukuopat sijaitsivat ruuduissa 1026 - 1028/64, 1030/62, 1033 - 1035/62, 1036/60 - 62 ja 1038/60. Kyseessä ovat ilmeisesti jonkinlaiset jätekuopat. Nämä olivat värjäytyneet punertaviksi ja sisälsivät runsaasti pientä luusilppua. Kuoppien syvyys oli n. 30 - 40 cm ja koko laajimmillaan puolesta metristä metriin. (Ks. kartat 6 ja 7). Alustavan tulkinnan mukaan luut ovat hylkeen ja kalan luita.

Ruudussa 1016/66 oli varsin syvälle ulottunut voimakkaasti likaantunutta maata sisältänyt kuoppa, josta löydettiin keramiikkaa vielä kuudennesta kerroksesta. Mahdollisesti tässäkin on kyseessä jonkinlainen jätekuoppa. Ruutujen 1004 - 1006/78 - 80 alueella oli palaneen hiekan kohta, joka ulottui seitsemänteen kerrokseen saakka. Alueelta löydettiin hioimen katkelma, kvartsi-iskoksia ja

hyvin vähän palanutta luuta. Hiiltä alueella oli niin vähän, ettei siitä saatu näytettä. Mainittujen jäänteiden lisäksi tasokaivausalueelta tavattiin vain muutamia lievästi hiilen ja mahdollisesti punamullan värjäämiä kohtia. Koko alueella oli havaittavissa kulttuurikerroksen huuhtoutuneisuus, joka osaltaan vaikeutti jäänteiden ja kulttuurikerroksen tulkintaa.

Ruudussa 1018/66 näkyi ensimmäisessä tasossa poikkeama, vaalean hiekan alue, joka erehdyttävästi muistutti hautakuviota. Kohde jatkui hautamaisena ainakin kaakkoispäästä viistoon pohjaansa saakka. Maanpinnasta mitattuna kaivanto ulottui 165 - 210 cm syvyyteen. Kohteesta ei tehty löytöjä. Kaivannon merkitystä selvitettäessä kävi ilmi, että TVH oli 1960-luvun alkupuolella tutkinut hiekanottomahdollisuuksia Ylikiimingin kunnassa, mm. Latokankaalla. Tuolloin oltiin kaivettu lapiolla miehensyvyisiä ja -levyisiä kuoppia maaperän laadun selvittämiseksi. Tutkittua "hautakuviota" voidaan varmuudella pitää edellä kuvatussa yhteydessä syntyneenä kaivantona.

Tasokaivausalueen löytömateriaali käsitti palaneen luun lisäksi keramiikkaa (Sär 1), kvartsi-iskoksia ja -esineitä sekä kivilajiesineiden katkelmia ja kivilaji-iskoksia. Ainoa ehjä kivilajiesine oli pohjalainen tasataltta. Pääosin löytömateriaali keskittyi luukuoppien alueelle ruutuihin 1030 - 1042/58-64. Toinen selvä keskittymä oli ruuduissa 1014 - 1016/66. Myös ns. palaneen hiekan alueella 1006/80 on nähtävissä löytöjen keskittymistä. (Ks. kartta 10).

Löydöt tulivat pääasiassa 10-30 cm syvyydestä. Koska selvää kulttuurikerrosta ei ollut havaittavissa, pidettiin alinta löytötasoa kulttuurikerroksen pohjana. Koska raja oli näinkin epäselvä, kaivettiin viimeisestä löytötasosta vielä kerros alaspäin, jotta voitiin varmistua siitä, että puhdas pohjamaa oltiin saavutettu. Kaivauksen lopulla ruutuihin kaivettiin lapiolla tarkistuskaivannot, jotta saatiin lopullinen varmuus siitä, että koko kulttuurikerros oli tullut tutkituksi.

III E- JA F-ALUEET

Laajan tasokaivausalueen lisäksi avattiin myös kaksi pienempää aluetta - E- ja F-alueet. Alueet valittiin tutkimuskohteiksi, koska haluttiin kartoittaa hiekkakuopan reuna-alueita, jotka olivat jääneet 1987 koeruudutuksen ja 1987-88 tasokaivausalueen ulkopuolelle. Kaivaustekniikka oli sama kuin tasokaivausalueelakin.

E-alue aukaistiin hiekkakuopan pohjoisreunalle n. 20 metrin etäisyydelle 1987 kaivausalueesta. Alueen laajuus oli n. 25 m². Kulttuurikerros oli erittäin heikko ja näkyvissä vain paikoin. Alue osoittautui lähes tyhjäksi: ainoat löydöt olivat pari kvartsi- ja kivilaji-iskosta. (Ks. kartat 1 A, 3, 5 ja 11).

F-alue avattiin noin 32 m²:n laajuisena palstalle 22:51. Alue sijaitsee lähellä hiekkakuopan luoteista perukkaa, sen länsireunalla. Tälläkään alueella ei ollut nähtävissä selvää yhtenäistä kulttuurikerrosta, joskin sen merkit olivat vahvemmat kuin E-alueella. Kulttuurikerroksen katsottiin loppuvan siinä syvyydessä, missä löydöt loppuivat. Rakenteena alueelta tavattiin mahdollinen, pahoin hajonnut liesikiveys. Palaneet kivet olivat varsin rajoituneella alueella, mutta ne eivät muodostaneet täysin selvää rakennetta. Niiden vieressä oli vahva palaneen hiekan alue. Lieden läheltä, osin kaivausalueen ulkopuolelle jäävänä, havaittiin luukuoppa, joka suuresti muistutti mainittuja tasokaivausalueelta tavattuja.

F-alueen löytömateriaali sisälsi kvartsiesineitä ja -iskoksia, kivilaji-iskoksia ja -esineiden katkelmia, palanutta luuta, iskukiviä, keramiikkaa, pienen pohjalaisen taltan sekä yhden pii-iskoksen. Viimeksimainittu ainoa Latokankaan alueelta tavattu. Pienestä koostaan huolimatta F-alueella oli havaittavissa löytömateriaalin keskittyminen oletetun lieden ympärille. (Ks. kartat 1 B, 3, 5, 8 ja 11).

IV KUOPANTEET

Kesällä 1987 havaittiin hiekkakuopan länsipuolella kahdeksan kuopannetta. (Ks. kartta 1 B). Tuolloin niistä tutkittiin yksi puolittamalla se itä-länsisuuntaisesti ja kaivamalla sen etelä-puolisko. Koska kuopanteen tarkoitus ja ajoitus eivät selvinneet, päätettiin kuopanne tutkia nyt loppuun.

Avatulla noin 5 m² alueella oli ensimmäinen taso selvästi hiilen värjäämä. Vasta IV kerroksen jälkeen värjäytynyt kerros kuopan ympäriltä alkoi kadota ja keskittyä puoliympyrään avatun alueen eteläosaan. (Ks. kartta 9). Kaikkiaan kuopanteen kohdalta kaivettiin 11 kerrosta, kunnes puhdas pohja saavutettiin. Kuopanteen keskustaa täyttivät hiili ja palaneet kivet, joita ympäröi palaneen hiekan vyöhyke, jonka paksuus oli noin 10 cm. Tämä kertoo kuopassa olleesta voimakkaasta kuumuudesta. Kuopanteen syvyys oli noin 115 cm mitattuna maan pinnasta.

Kuopanteen alueelta tavattiin kvartsi-iskos ja pieniä keramiikan muruja. Alueen profiilissa oli nähtävissä kaksi podsolikerrosta, joiden välissä oleva hiekka ilmeisesti on kuopannetta kaivettaessa ympärille heitettyä hiekkaa. Löydöt tulivat alemman podsolin alapuolelta, siis kerroksesta, joka ei liittynyt kuopanteeseen. Löydöt eivät siis selvennä kuopanteen käyttötarkoitusta, koska ne tulivat rakenteen ulkopuolisista kerroksista. Tämä ei kuitenkaan sulje pois mahdollisuutta, että kuopanteet liittyisivät kivikautiseen asuinpaikkaan, vaikka se vahvistaakin päinvastaisia epäilyjä.

Kuopanteiden käyttötarkoitus ja ikä eivät siis selvinneet. Kyseessä voi olla esihistoriallisen ajan jäännös, mutta historiallinenkaan aika ei ole pois suljettu. Kuopanteesta on olemassa hiilinäytteitä, joiden antama ajoitus selventänee tilannetta. Näytteiden käsittely on kuitenkin tätä kirjoitettaessa vielä avoin.

V KOERUUDUT

Asuinpaikan laajuuden selvittämistä jatkettiin tekemällä koeruutuja (1 x 1 m) hiekkakuopan länsipuolelle palstan 22:51 alueelle. Alue on mäntymetsää kasvava kaistale, joka alkaa hiekkakuopan reunalta ja mataloituu kohti lännessä olevaa suota. Alueelle laadittiin koeruudutus 10 metrin verkolla maastoon mukauttaen. Pääosin ruudut keskittyivät hiekkakuopan reunamille ja muutamain kohdin ne ulottuivat lähelle suon reunaa. (Ks. kartta 1 B).

Kaikkiaan tehtiin 55 koeruutua, joista 21 sisälsi löytöjä. Lisäksi muutamat löydöttömät ruudut sisälsivät merkkejä kulttuurikerroksesta. Löytöinä oli palanutta luuta, kvartsiesineitä ja -iskoksia, kivilaji-iskoksia ja -esineiden katkelmia sekä keramiikkaa. Koeruudus, joista on löytöjä, ovat 1180/-123, 1180/-103, 1120/-109, 1100/-124, 1100/-99, 1090/-99, 1080/-79, 1060/-79, 1050/-99, 1050/-79, 1040/-79, 1040/-69, 1040/-49, 1030/-50, 1030/-39, 1020/-49, 1020/-49, 1020/-39, 1010/-39, 1000/-39, 990/-39 ja 980/-39.

Runsaslöytöisimmät ja kulttuurikerroksesta selviä merkkejä sisältäneet koeruudut keskittyvät linjan 1100 eteläpuolelle. Keramiikkaa löydettiin ruudusta 1050/-99. Samasta ruudusta on myös kivilaji-esineen katkelma sekä kvartsi- ja kivilaji-iskoksia. Edelleen ruuduista noin 30 metrin säteellä on useita löytöjä tai muutoin merkkejä kulttuurikerroksesta. Alueen kiintoisuutta lisää kohdassa 1055/-97 oleva kotamainen painauma. Tämä jätettiin kuitenkin toistaiseksi tutkimatta, koska pääpaino palstalla 22:51 oli nimenomaan koeruudutuksessa.

Alueelle tehty koekuopitus antaa hyvät mahdollisuudet suunnitella mahdollisia jatkotutkimuksia. Jokaisesta ruudusta otettiin myös fosfaattinäyte. Näiden käsittely on kuitenkin avoin kaivauskertomusta tehtäessä.

YHTEENVETO

Kesän 1988 tarkoituksena oli tutkia Latokankaan asuinpaikkaa laajemmalti palstan 22:43 osalta sekä selvittää asuinpaikan laajuutta palstan 22:52 alueella. Lisäksi oli pyrkimys selvittää ns. kuopanteiden käyttätarkoitusta ja ikää.

Tuloksia voidaan tarkastella kolmessa ryhmässä. Ensimmäisenä ovat asuinpaikalle tehdyt tasokaivaukset, toisena edelliseen liittyvänä, asuinpaikan laajuutta selvittävä koeruudutus ja kolmantena kuopanteet.

Asuinpaikalle on ominaista toisaalta pesäkkeettömyys ja toisaalta rakenteettomuus. Kesien 1987 - 88 kaivaustulosten perusteella voidaan hahmotella 3 - 4 runsaslöytöistä pesäkettä, joita erottavat laajahkot niukkalöytöiset, lähes tyhjät välialueet. Rakenteina todettiin tutkimuksissa ainoastaan yksi liesikiveys, sekin epävarma. Selvimmät merkit kulttuurikerroksesta olivat kuusi palaneen luun keskittymää. Selvää yhtenäistä kulttuurikerrosta ei alueelta tavattu.

Pääasiallinen löytömateriaali ovat kvartsi-iskokset ja -esineet, kivilaji-iskokset ja palanut luu. Kivilajiesineen katkelmia tavattiin muutamia, kokonaisina ainoastaan kaksi pohjalaista tasatalttaa. Piitä on vain yksi iskos. Esinemateriaalista merkittävin on Sär 1 -keramiikka. Tämä keramiikka antaakin asuinpaikalle alustavan ajoituksen kunnes radiohiiliajoitukset saadaan.

Koeruudutus vahvisti olettamukset asuinpaikan jatkumisesta hiekkakuopan länsipuolelle palstan 22:51 alueelle. Suurin osa löydöllisistä koekuopista sijaitsee linjan 1100 eteläpuolella, hiekkakuopan ja suon rajaamalla alueella, jossa myös sijaitsee kodanpohjaksi tulkittu matala painuma.

Koekuopista saatu materiaali ei juurikaan poikkea tasokaivausalueilta löydetyistä. Huomattavin ero on keramiikassa, jota vuoden 1988 koeruuduista on vain yksi kappale. Koska kyseinen pala on

kooltaan pienekö, on se vaikea täydellä varmuudella luokitella, mutta massa ja koristelu viittaavat vanhempaan varhaiskampakera-
miikkaan (24377:406).

Kuopanteiden iästä ja tarkoituksesta ei voida sanoa mitään varmaa. Vaikka kuopanteet sijaitsevat asuinpaikalla, lähinnä sen reuna-
alueilla, ei niitä voida liittää suoranaisesti itse asuinpaikkaan. Mahdollisesti kyseessä on myöhemmän ajan jäännös.

Latokankaan asuinpaikka on ilmeisesti ollut kiinteästi merenrantaan
liittyvä. Saatujen tulosten perusteella asuinpaikan laajuus kyetään
hahmottamaan pääpiirteissään. Se on sijainnut korkeuskäyrien 75
- 77,5 väliselle alueelle jääväällä muinaisrannalla, joka nykyään
rajoittuu etelässä ja lännessä suohon. Rantakaistale on ollut
intensiivisesti asuttuna n. 200 metrin pituudelta ja n. 100 metrin
leveydeltä. Tarkkaa laajuutta on vaikea määrittää, sillä hiek-
kakuoppa on tuhonnut asuinpaikan eteläisimmän osan. Vähäisiä
merkkejä on laajemmaltikin, lähinnä pohjoiseen, mutta niiden
voidaan katsoa olevan lähinnä asuinpaikan reuna-alueita. Tässä
yhteydessä on muistettava pohjois- ja kaakkoistöyräiden välinen 2
- 3 metrin korkeusero. Länsireunan tutkiminen auttaisi hahmot-
tamaan asuinpaikasta syntyvää kokonaiskuvaa.

Latokankaan alueella tutkittiin kaikkiaan n. 440 m². Palstan 22:43
omistajan kanssa on sovittu, ettei tutkittuja alueita tarvitse
ennallistaa. Sen sijaan palstan 22:51 kohteet ennallistettiin,
lukuunottamatta aivan hiekkakuopan reunalla sijainnutta F-aluetta.

Saatujen tulosten perusteella voitaneen palstan 22:43 alue vapaut-
taa suojelusta. Sen sijaan palstan 22:51 alueella olisi suotavaa *rauh.*
tehdä jatkotutkimuksia. Ensinnäkin asuinpaikkakerrokset hiek-
kakuopan töyräillä ovat alati vaarassa tuhoutua. Toisaalta koe-
ruudutuksen antamat tulokset lisäävät mielenkiintoa aluetta
kohtaan, etenkin löytynyt keramiikka ja asuinpaikan ulottuminen
aivan suon reunaan on tässä yhteydessä otettava huomioon. Lisäksi
jatkotutkimuksilla voitaisiin saada valaistusta kuopanteiden
ongelmaan.

Kaivauksen organisoinnista on vastannut Museoviraston esihistorian toimisto valtion työohjelman puitteissa. Käytännössä kaivausten toteutus on tapahtunut yhteistyössä Oulun yliopiston historian laitoksen kanssa. Kaivausmateriaalin ja -tulosten työstämisestä ovat vastanneet fil. yo Mika Sarkkinen (kaivauskertomus, luettelointi, kuvamateriaali, kartat), HuK Sanna Eskola (näytteet, kuvamateriaali, luettelointi) ja HuK Juhani Turpeinen (kartat, esinepiirrookset, luettelointi, kuvamateriaali).

Oulussa, 21. joulukuuta 1988

Markku Mäki

FM, kaivauksen valvoja

Mika Sarkkinen

fil.yo, kaivauksen johtaja

LIITTEET

KARTAT:

- n:o 1 A Yleiskartta 1:500
 1 B Yleiskartta 1:500
 2 Pintavaaituskartta 1:100
 3 Pintavaaituskartta, A E-alue, B F-alue 1:100
 4 Pohjavaaituskartta 1:100
 5 Pohjavaaituskartta, A E-alue, B F-alue 1:100
 6 A tasokartta, B profiilikartta, luukuoppa 1036/60-62 1:10
 7 A tasokartta, B profiilikartta, luukuoppa 1033-1035/62 1:10
 8 Tasokartta, F-alue, III taso, liesi 1:10
 9 Tasokartta, A III taso, B IV taso, kuopanne 1:20
 10 Löytökartta 1:100
 11 Löytökartta, A E-alue, B F-alue 1:100
 12 Ote peruskartasta Joloskylä 3513 01 1:20 000

DIAPOSITIIVIT:

- 16261 1030-1044 ennen paalutusta, koilliseen.
 16262 Työkuva, 1031-1037, I taso, itään.
 16263 1038-1044, II taso, koilliseen.
 16264 1034-1038, II taso, koilliseen.
 16265 1031-1034, II taso, koilliseen.
 16266 Työkuva, 1031-1044, kaakkoon.
 16267 1036-1044, IV taso, koilliseen.
 16268 1030-1036, IV taso, koilliseen.
 16269 1024-1031/60-70, I taso, itään.
 16270 1030, III taso, länteen.
 16271 1024-1031/68-70, tyttö "hautakuviolla", etelään.
 16272 1020-1030 paalutettvana, koilliseen.
 16273 1024-1030, I taso, itään.
 16274 1020/70 punamultaläikkä rakeiden peitossa, kaakkoon.
 16275 1020-1025, II taso, itään.
 16276 1018-1024, IV taso, länteen.
 16277 Keramiikan (1019,65/65,62) löytöpaikka, luoteeseen.
 16278 Dian 16277 keramiikka "in situ".

- 16279 1014-1020, II taso, itäkaakkoon.
- 16280 1014-1020, IV taso, länteen.
- 16281 1016-1020, VI taso, likamaakuoppa ja "hautakuvio", länteen.
- 16282 "Hautakuvio", VI taso, etelään.
- 16283 "Hautakuvio", XI taso, itään.
- 16284 "Hautakuvio", pohjassa, päältä.
- 16285 Likamaakuopasta 1016/68, VI kerroksesta löytynyt keramiikka.
Huom. massa koristelu ja punaväri.
- 16286 1006-1014 paalutettuna, osin turpeenpoiston jälkeen, luoteeseen.
- 16287 1010-1014, I taso, itäkoilliseen.
- 16288 1006-1014, I taso, luoteeseen.
- 16289 1006-1014 pohjassa, IV taso, luoteeseen.
- 16290 Yleiskuva tasokaivausalueen eteläpäästä, koilliseen.
- 16291 Työkuva, turpeenpoistoa alueella 990-1004, lounaaseen.
- 16292 1006-1010 turpeenpoiston ja puhdistuksen jälkeen, luoteeseen.
- 16293 Kivilajiesineen katkelma (1006,47/83,90) "in situ", I kerros, päältä.
- 16294 Työkuva alueelta 1004-1010, koilliseen.
- 16295 998-1010, II taso, etelään.
- 16296 1002-1010, III taso, luoteeseen.
- 16297 1004-1010, IV taso, etelään.
- 16298 1004-1010, V taso, kohdassa 1006/80 palaneen hiekan alue, etelään.
- 16299 1006/80 palaneen hiekan alue. Paalun etupuolella hioimen katkelma
"in situ", länteen.
- 16300 1002-1010/84-86, I taso, etelään.
- 16301 1002-1010/84-86, III taso, pohjoiseen.
- 16302 990-1000, I taso, etelään.
- 16303 990-1010, III taso, pohjoiseen.
- 16304 F-alue paalutettavana. Linjakeppi kohdassa 1160/-100, koilliseen.
- 16305 Työkuva, F-alue, I taso, lounaaseen.
- 16306 F-alue, II taso, länsiluonaaseen.
- 16307 F-alue, ruutu 1164/-97, III taso, mahdollisen lieden jäänteet.
- 16308 E-alue paalutettuna, itäkoilliseen.
- 16309 E-alue, II taso, kaakkoon.
- 16310 Kuopanne, I taso, länteen.
- 16311 Yleiskuva kuopanteelta, III taso, luoteeseen.
- 16312 Kuopanne, III taso. Huom. pohjoisprofiilin kaksoispuodoli, pohjoiseen.

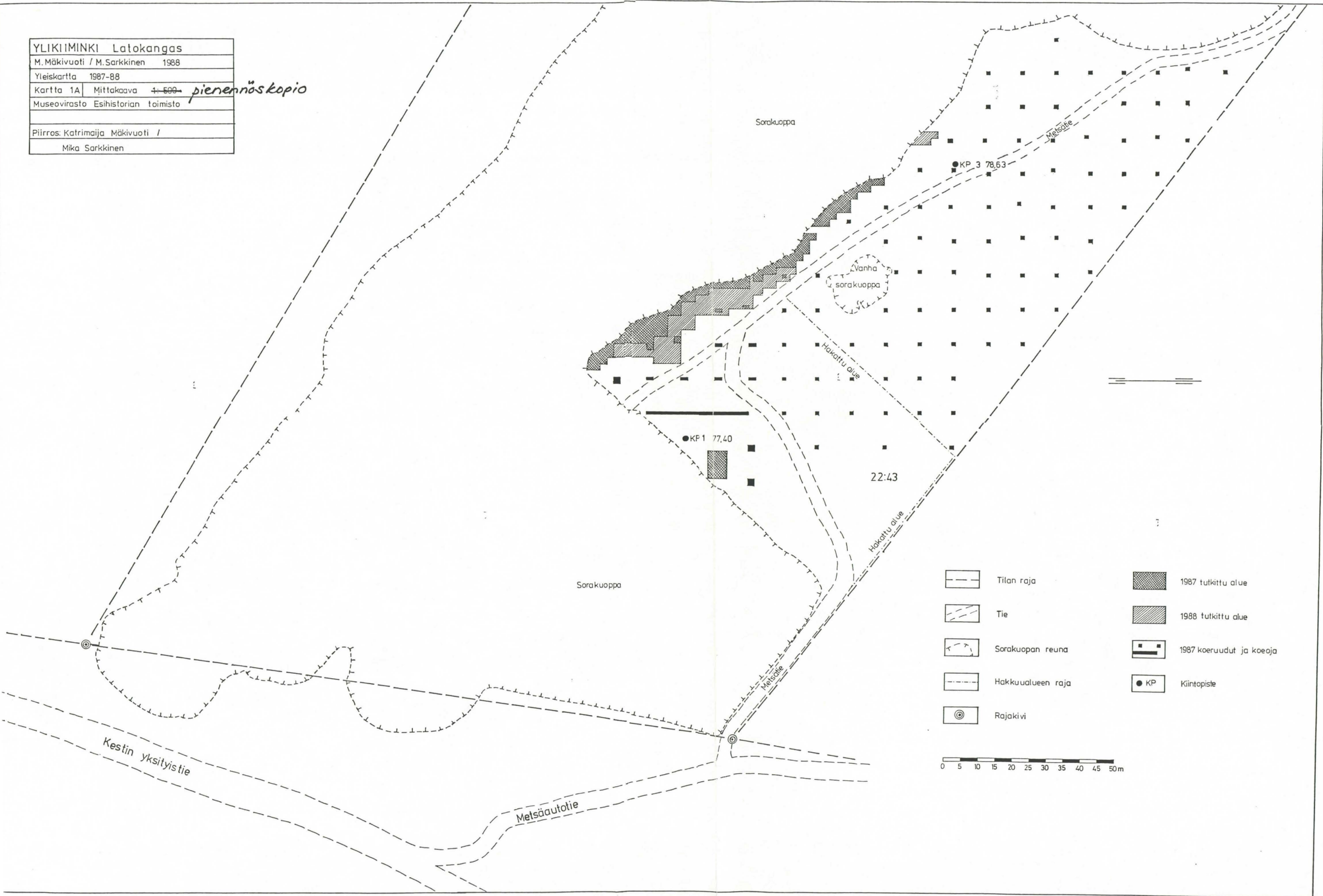
- 16313 Kuopanne, IV taso, pohjoiseen.
 16314 Kuopanne, VIII taso. Huom. hiilet ja palaneen hiekan vaippa, päältä.
 16315 Kuopanne, VIII taso, pohjoiseen.
 16316 Kuopanne, X taso, pohjoiseen.
 16317 Yleiskuva pohjoistöyräältä hiekkakuopan yli kohti suota.
 16318 Yleiskuva, Kuten edellä, mutta hieman pohjoisemmas.
 16319 Yleiskuva suon reunalta kohti hiekkakuoppaa noin kohdasta 1070/-140.
 16320 Ryhmäkuva kaivausväestä.

NEGATIIVIT:

- 73797 Yleiskuva tasokaivausalueesta osin paalutettuna, luoteeseen.
 73798 Työkuva. Turpeenpoistoa alueella 1004-1010, luoteeseen.
 73799 998-1010 turpeenpoiston ja puhdistuksen jälkeen, luoteeseen.
 73800 Työkuva. Eteläosa pintamaan puhdistuksen jälkeen, pohjoiseen.
 73801 Kivilajiesineen katkelma (1006,47/83,90), I kerros, päältä.
 73802 1000-1006, I taso, itään.
 73803 1004-1010, I taso, itään.
 73804 Työkuva. "Tasarintamatekniikka", pohjoiseen.
 73805 990-1000, II taso, etelään.
 73806 1002-1010, II taso, koilliseen.
 73807 1004-1008/78-80, palaneiden kivien keskittymä, etelään.
 73808 Hiililaikku ruutujen 1006/82 ja 1008/82 rajalla, II taso.
 73809 Hiililaikku ruudun 1002/80 eteläosassa, II taso.
 73810 990-1000, III taso, pohjoiseen.
 73811 Ruutu 1002/80, III taso, pohjoiseen.
 73812 1006-1010/80-84, III taso, länteen.
 73813 1004-1007/78-82, III taso, itään
 73814 990-1010, IV taso, pohjoiseen.
 73815 1000-1010. IV taso, etelään.
 73816 1014-1020 paalutettavana, itään.
 73817 1006-1014 pintamaan puhdistuksen jälkeen, etelään.
 73818 Palaneiden kivien keskittymä ruudussa 1006/76, I taso, etelään.
 73819 1014-1020 pintamaan poiston ja puhdistuksen jälkeen, länteen.
 73820 1006-1014, II taso, luoteeseen.
 73821 Ruudun 1006/76 palaneiden kivien keskittymä, päältä.

- 73822 1014-1020, I taso, itään.
- 73823 1006-1014, III taso, luoteeseen.
- 73824 Paalu 1020/70. Punamultalaikku paalusta alavasempaan, luonaaseen.
- 73825 1014-1020, II taso, itäkaakkoon.
- 73826 1002-1010/84-86 pintamaan poiston ja puhdistuksen jälkeen, pohjoiseen.
- 73827 1020-1024, I taso, länteen.
- 73828 1002-1010, I taso, itään.
- 73829 Profiili 1002-1010/84, itään.
- 73830 Kivilajikirves ja kuoppakivi Huttukylän kylämuseosta Kiimingistä.
- 73831 Työkuva kuopanteelta, I kerros, pohjoiseen.
- 73832 Kuopanteen pohjoispuolisko, Itaso.
- 73833 Työkuva tasokaivausalueelta.
- 73834 Työkuva kuopanteelta, V kerros.
- 73835 Työkuva kuopanteelta, V kerros.
- 73836 Kuopanne, VI taso, pohjoiseen.
- 73837 Palaneen hiekan alue kohdassa 1006/80. Paalun etupuolella hioimen katkelma, VI taso, länteen.
- 73838 Kuopanne, VII taso, itään.
- 73839 Kuopanne, VII taso, länteen.
- 73840 1018/66, "hautakuvio" ja likamaalaikku, IV taso, länteen.
- 73841 1014-1024, IV taso, luoteeseen.
- 73842 Ruudun 1032/64 keramiikkaa "in situ", II kerros.
- 73843 1032/62, II taso, itään.
- 73844 Yleiskuva luukeskittymäalueelta. Keskittymät merkitty numerolapuin, luoteeseen.
- 73845 Kuten edellä.
- 73846 Työkuva luukeskittymäalueelta, luoteeseen.
- 73847 "Hautakuvio", VII taso, länteen.
- 73848 1014,5-1020/65-69, likakuoppa ja "hautakuvio", VII taso, länteen.
- 73849 Työkuva tasokaivausalueelta.
- 73850 "Hautakuvio", IX taso, länteen.
- 73851 "Hautakuvio", X taso, pohjoiseen.
- 73852 "Hautakuvio", XI taso, länteen.
- 73853 Hiekkakuopan perukan länsipuoli. Kaivajat F-alueella, länteen.
- 73854 Kuten edellä.
- 73855 Koeruutu 1160/-173 ja kaivajansa Heimo Kannainen. Suon reunalta kohti hiekkakuoppaa, koilliseen.
- 73856 F-alue, IV taso, lounaaseen.

YLIKIIMINKI Latokangas	
M. Mäki vuoti / M. Sarkkinen 1988	
Yleiskartta 1987-88	
Kartta 1A	Mittakaava 1:500 <i>pienennäskopio</i>
Museovirasto Esihistorian toimisto	
Piiros: Katrimajja Mäki vuoti /	
Mika Sarkkinen	

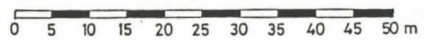
	Tilan raja		1987 tutkittu alue
	Tie		1988 tutkittu alue
	Sorakuopan reuna		1987 koeruudut ja koeaja
	Hakkuualueen raja		KP Kiintopiste
	Rajakivi		

0 5 10 15 20 25 30 35 40 45 50m

1/8

YLIKII MINKI Latokangas	
M. Mäki vuoti / M. Sarkkinen 1988	
Yleiskartta 1987-88	
Kartta 1B	Mittakaava 1:500 <i>pienennäköskopio</i>
Museovirasto Esihistorian toimisto	
Piiros: K. Mäki vuoti / M. Sarkkinen	

Tilan raja	Kodan pohja
Tie	1987 tutkittu alue
Sorakuopan reuna	1988 tutkittu alue
Suon reuna	1987 koeruudut
Oja	1988 koeruudut
Rajakivi	Kiintopiste
Kuoppa	

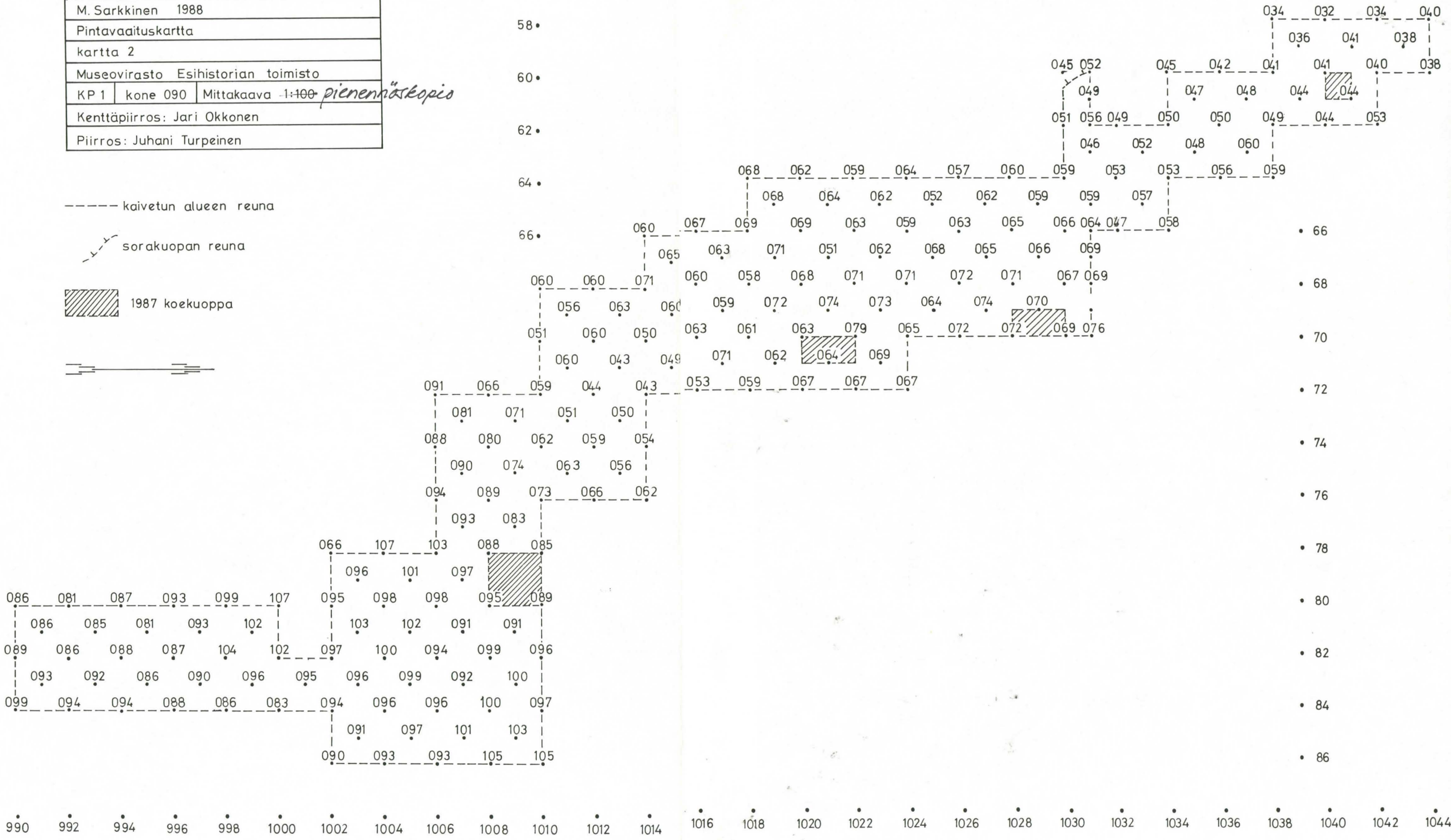
YLIKIIMINKI Latokangas		
M. Sarkkinen 1988		
Pintavaadituskartta		
kartta 2		
Museovirasto Esihistorian toimisto		
KP 1	kone 090	Mittakaava 1:100 <i>pienennäköpö</i>
Kenttäpiirros: Jari Okkonen		
Piirros: Juhani Turpeinen		

----- kaivetun alueen reuna

--- sorakuopan reuna

 1987 koekuoppa

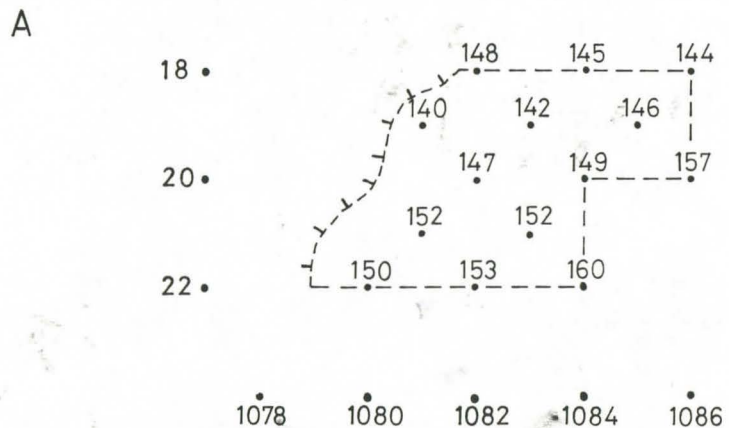

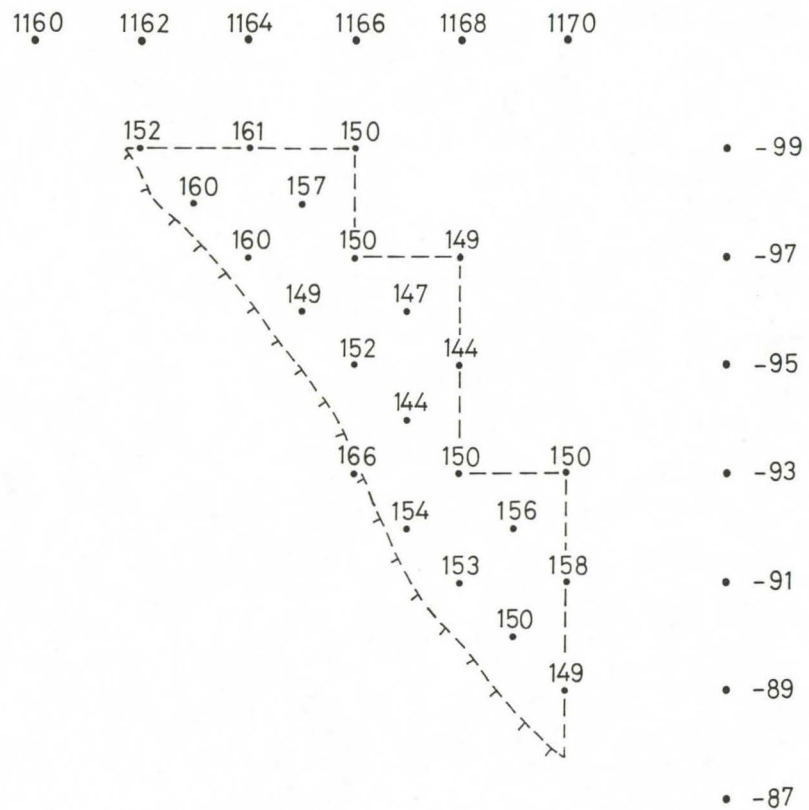
YLIKIIMINKI Latokangas		
M. Sarkkinen 1988		
Pintavaaituskartta Mittakaava 1:100 <i>pienennäskopio</i>		
kartta 3	A E-alue	B F-alue
A KP 3 kone 140	B KP 2 kone 162	
Museovirasto Esihistorian toimisto		
Kenttäpiirros: J. Okkonen		
Piirros: J. Turpeinen		

----- kaivetun alueen raja

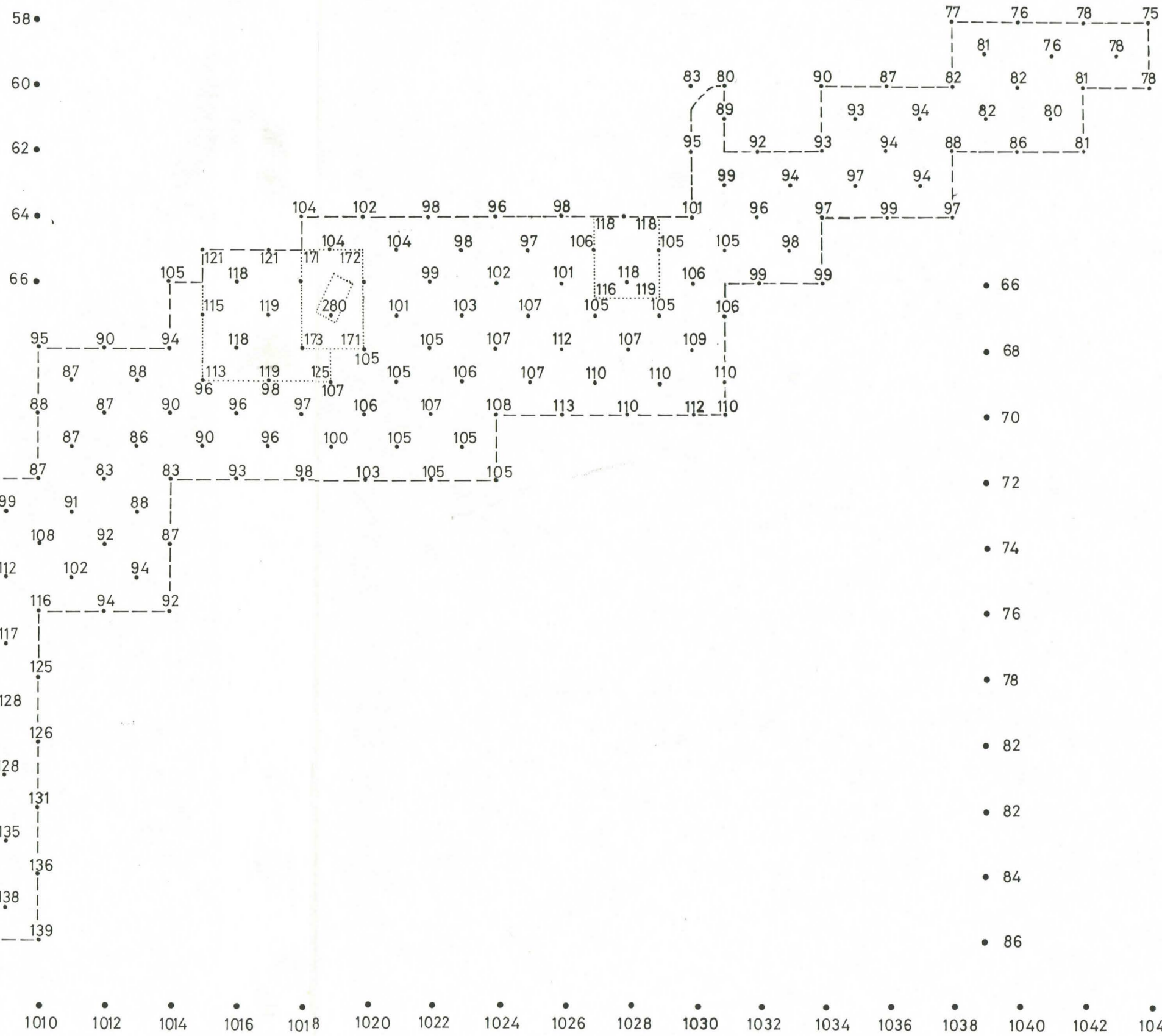
+-+--+ sorakuopan reuna

B

YLIKIIIMINKI Latokangas		
M. Sarkkinen 1988		
Pohjavaaituskartta		
Kartta 4		
KP 1	Kone 090	Mittakaava 1:100 <i>pienennäskopio</i>
Museovirasto Esihistorian toimisto		
Piiros J. Turpeinen		

990 992 994 996 998 1000 1002 1004 1006 1008 1010 1012 1014 1016 1018 1020 1022 1024 1026 1028 1030 1032 1034 1036 1038 1040 1042 1044

YLIKIIMINKI Latokangas

M. Sarkkinen 1988

Pohjavaaituskartta

Kartta 5 | A E-alue | B F-alue

A KP 3 kone 140 | B KP 2 kone 162

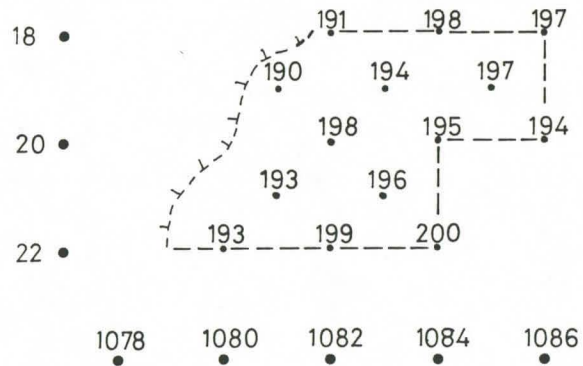
Museovirasto Esihistorian toimisto

MK 1:100 *pienennäskopio*

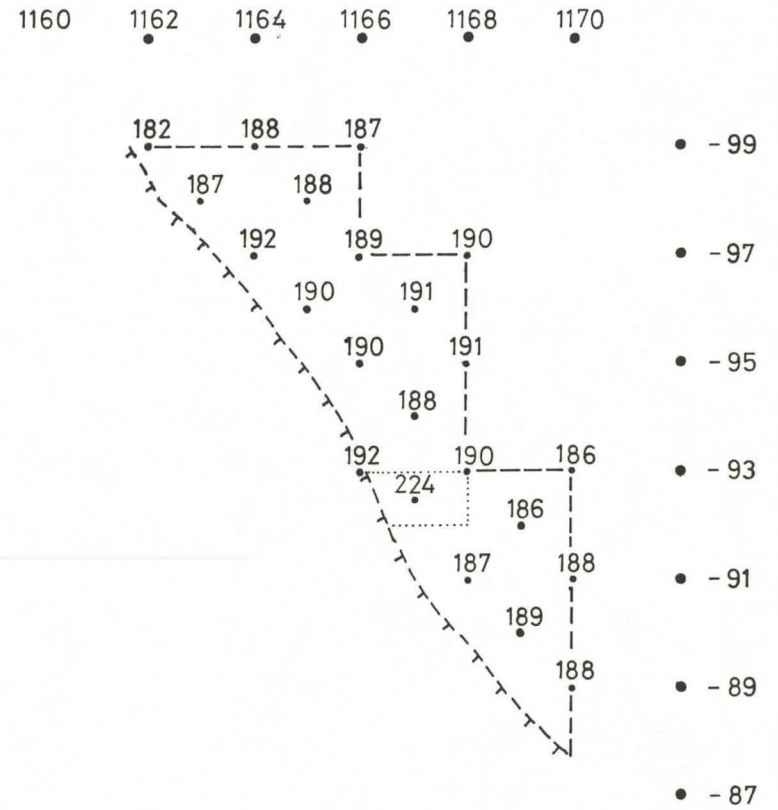
Piirros : J. Turpeinen

A

B

YLIKIIMINKI Latokangas

M. Sarkkinen 1988

A Profiilikartta Luukuoppa 1036/60-62

B Tasokartta Luukuoppa Taso III

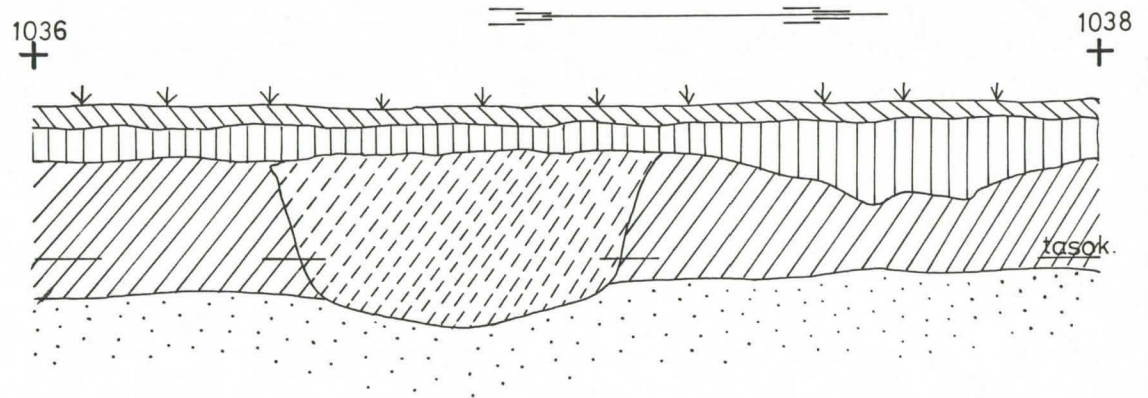
Museovirasto Esihistorian toimisto

Kartta 6 Mittakaava 1:10 *pienennäs-kopio*

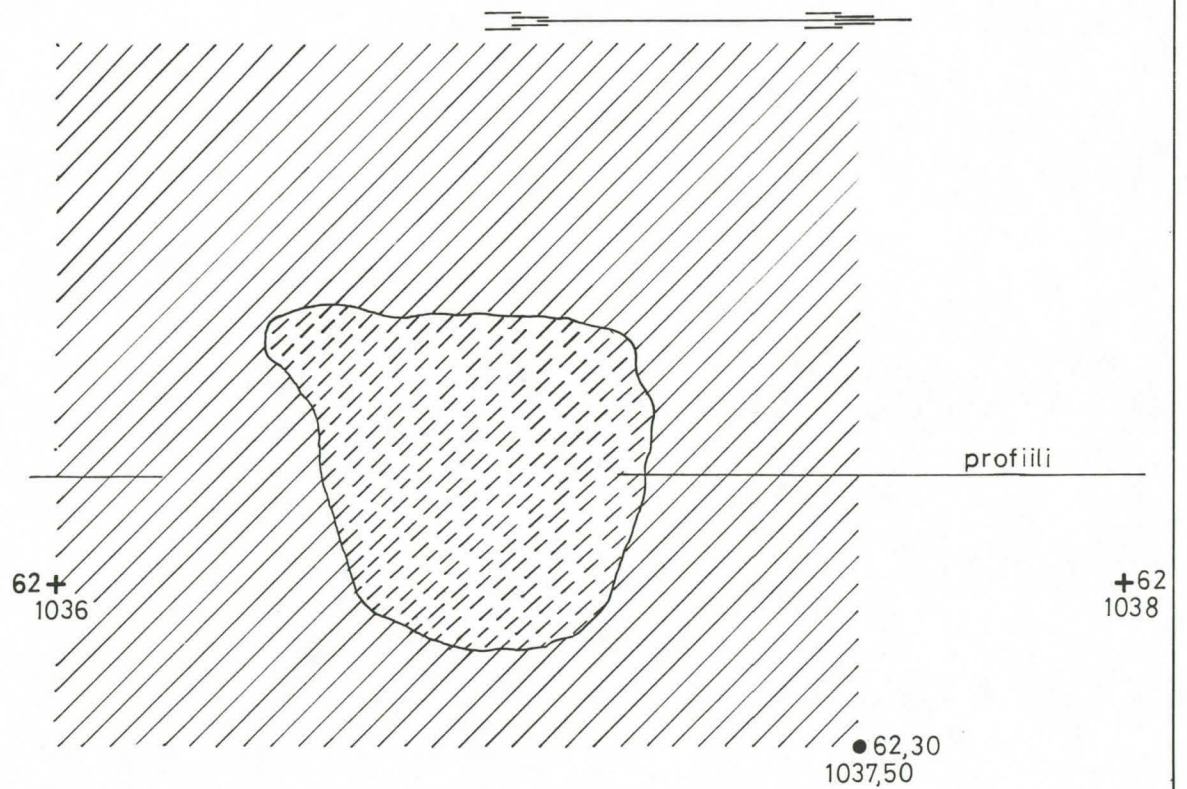
Piirros J. Turpeinen

- punaruskea likamaa, jossa palanutta luusilppua ja kvartsi-iskoksia
- hiilen värjäämä hiekka
- podsolinsekainen ruskea hiekka
- turve
- puhdas hiekka

A

B

YLIKIIMINKI Latokangas

M. Sarkkinen 1988

A Tasokartta Luukuoppa III taso

B Profiilikartta Luukuoppa 1033-1035/62

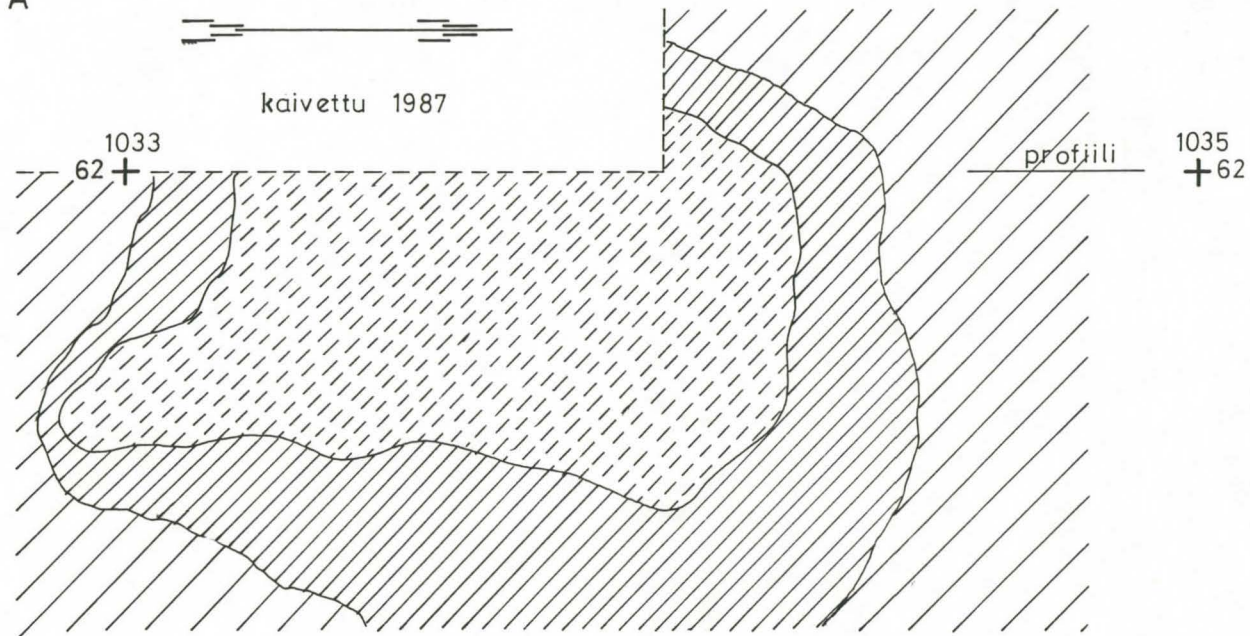
Kartta 7 Mittakaava 1:10 *pienennäs-*

Museovirasto Esihistorian toimisto

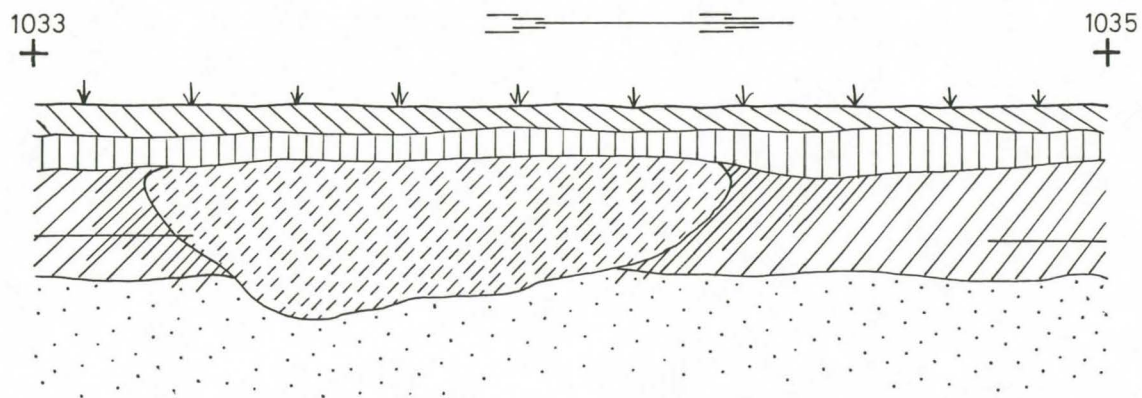
Piirros J. Turpeinen

- punaruskea likamaa, jossa palanutta luusilppua
- hiilen värjäämä hiekka
- lievästi hiilen värjäämä hiekka
- podsolinsekainen ruskea hiekka
- turve
- puhdas hiekka

A

B

YLIKIIMINKI Latokangas

M. Sarkkinen 1988

Tasokartta Liesi taso III, F-alue

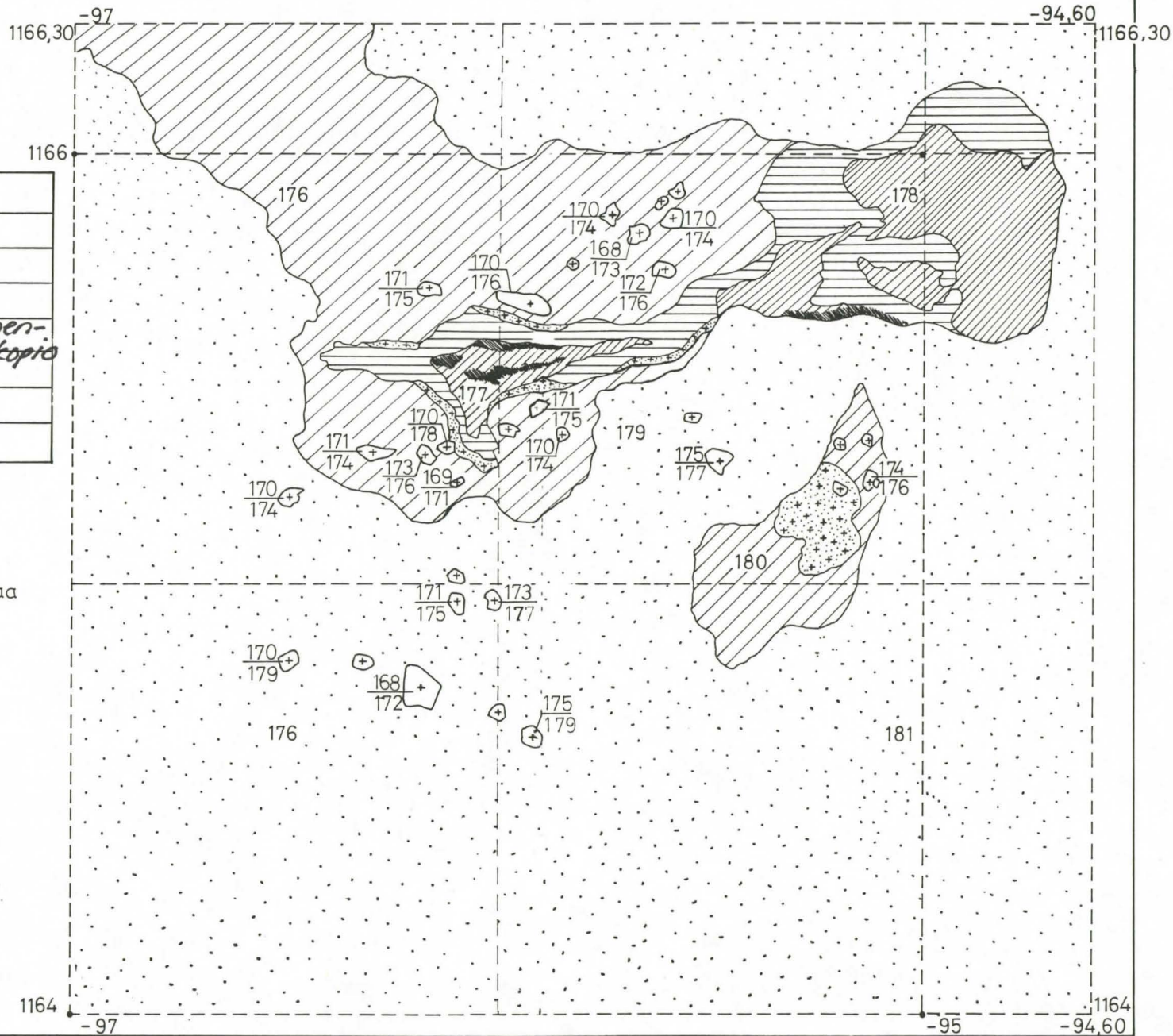
kartta 8

KP 2 kone 162 Mittakaava 1:10

Museovirasto Esihistorian toimisto

Piirros J. Turpeinen

- puhdas hiekka
- hiilen värjäämä hiekka
- voimakkaasti hiilen värjäämä, likamaa
- punaiseksi palanut hiekka
- podsoli
- hiililaikkuja
- palanut kivi

YLIKIIMINKI

M. Sarkkinen 1988

Tasokartta Kuoppa A taso III B taso IV

Kartta 9

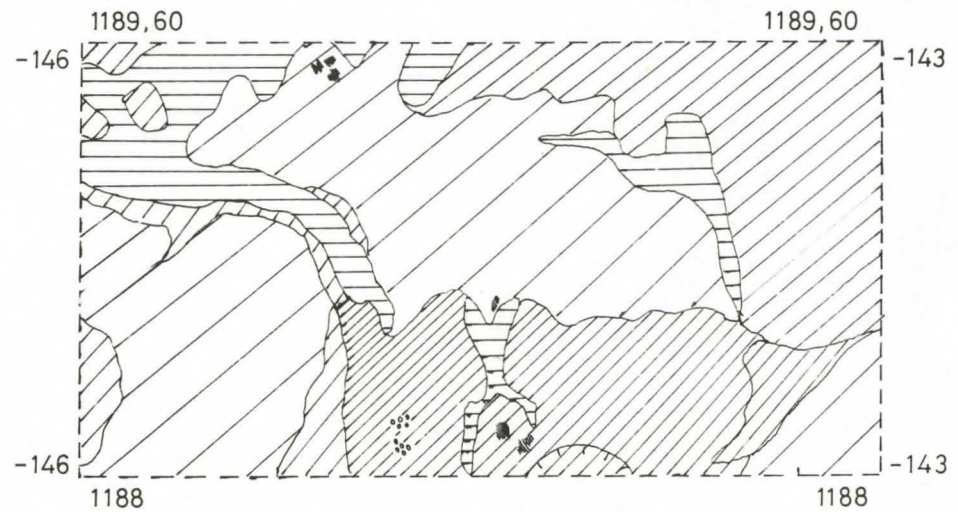
KP 2 kone 140 Mittakaava 1:20 *pienennäs-*

Museovirasto Esihistorian toimisto *kopio*

Kenttäpiirros : Sanna Eskola

Piirros : Juhani Turpeinen

- puhdas hiekka
- lievästi hiilen värjäämä hiekka
- hiilen värjäämä hiekka
- voimakkaasti hiilen värjäämä, osittain punaiseksi palanut hiekka
- podsoli
- punamulta
- hiililaikkuja
- palanut kivi

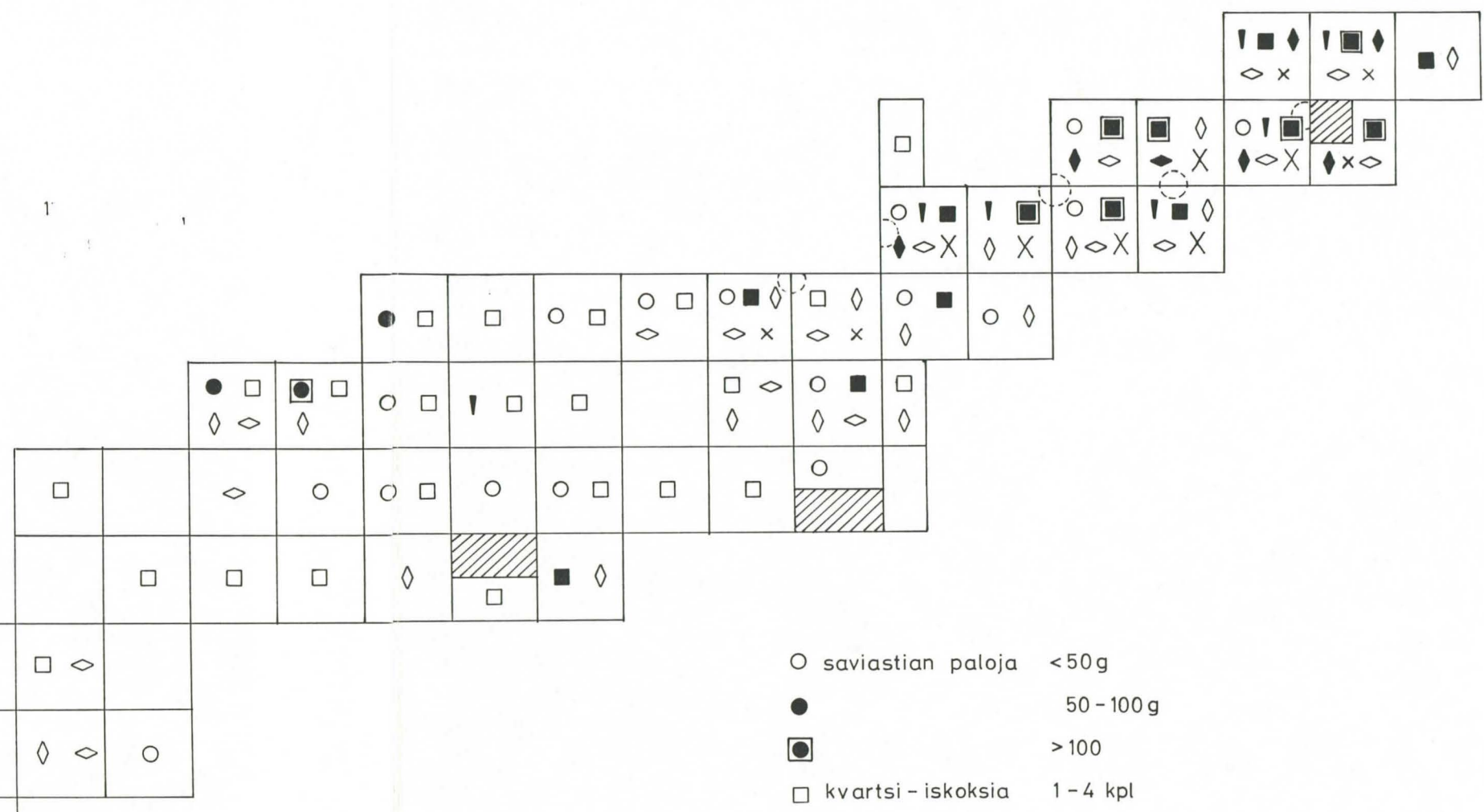
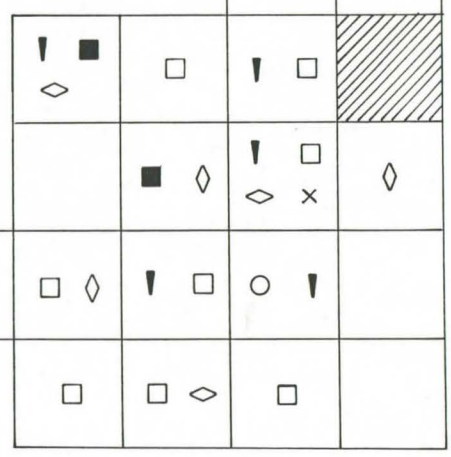
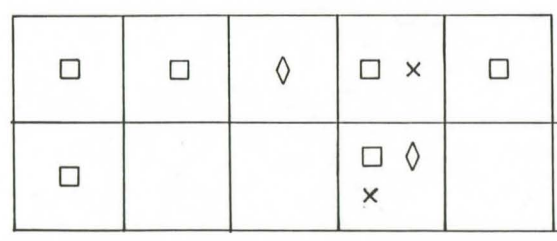
YLIKIIMINKI Latokangas	
M. Sarkkinen 1988	
Löytökartta	
Museovirasto Esihistorian toimisto	
Kartta 10	Mittakaava 1:100
<i>pienennöskopia</i>	
Piirros: J. Turpeinen	

1012 1014 1016 1018 1020 1022 1024 1026 1028 1030 1032 1034 1036 1038 1040 1042 1044

58 ●
60 ●
62 ●
64 ●
66 ●
68 ●
70 ●
72 ●
74 ●
76 ●

● 78
● 80
● 82
● 84
● 86

 1987 koekuoppa

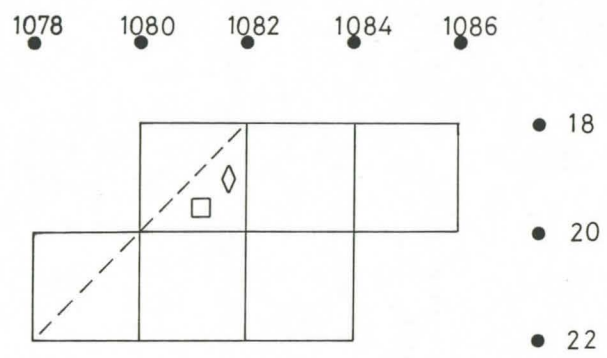
- saviastian paloja < 50 g
- 50 - 100 g
- ◼ > 100
- kvartsi - iskoksia 1 - 4 kpl
- 5 - 19 kpl
- ◼ ≥ 20 kpl
- ◇ liuskeiskoksia 1 - 4 kpl
- ◆ > 4 kpl
- ◊ kvartsiesineitä 1 - 4 kpl
- ◆ > 4 kpl
- × palanutta luuta < 10 g
- X > 10 g
- ! kivesineen katkelma tai hioin
- luukuoppa

990 992 994 996 998 1000 1002 1004 1006 1008 1010

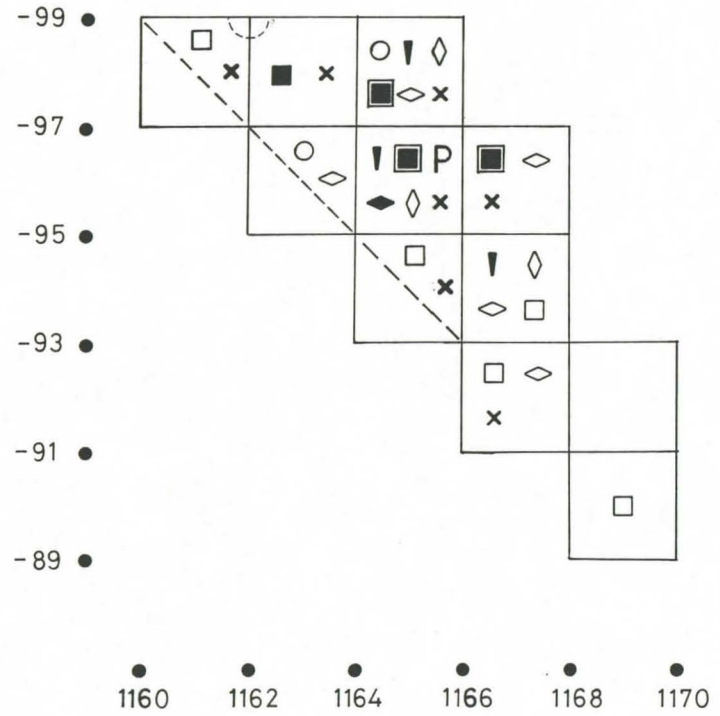
YLIKIIMINKI Latokangas	
M. Sarkkinen 1988	
Löytökartta	
Museovirasto Esihistorian toimisto	
Kartta 11 Mittakaava 1:100 <i>pienennös-</i>	
A E-alue	B F-alue
Piiros: J. Turpeinen	

pienennös-
kopio

A

B

- saviastian paloja < 50 g
- 50 - 100 g
- > 100 g
- kvartsi iskoksia 1 - 4 kpl
- 5 - 19 kpl
- ≥ 20 kpl
- ◇ liuskeiskoksia 1 - 4 kpl
- ◆ > 4 kpl
- ◇ kvartsiesineitä 1 - 4 kpl
- ◆ > 4 kpl
- x palanutta luuta < 10 g
- X > 10 g
- ! kivesineen katkelma tai hioin
- P pii-iskos
- luukuoppa

f. 73797

Yleiskuva
kaivausalueesta
osin paalutettuna
luoteeseen.

f. 73798

Työkuva.
Turpeenpoistoa
alueella 1004-
1010, luoteeseen.

f. 73799

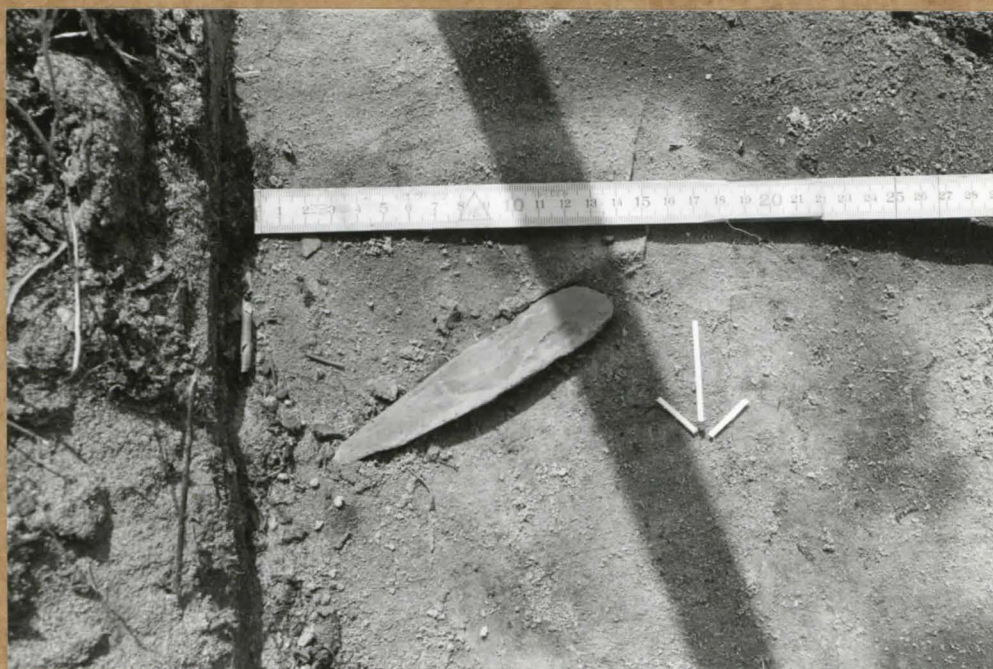
998-1010 turpeen-
poiston ja pinta-
maan puhdistuk-
sen jälkeen.
Luoteeseen.

F. 73800

Työkuv. Eteläosa
pintamaan poiston
ja puhdistuksen
jälkeen, pohjoiseen

kuv. J. Okkonen

F. 73801

Kivilajiesineen
katkelma (1006,47/
83,90), I kerros.

F. 73802

1000-1006, I taso,
itään.

kuv. M. Sarkkinen

YLIKIIIMINKI LATOKANGAS 1988

F. 73803
1004-1010, I taso
itään.

F. 73804
Työkuva.
"Tasarintama-
tekniikka"
Pohjoiseen.

YLIKIIMINKI LATOKANGAS 1988

f. 73805
990-1000, II taso,
etelään.

f. 73806
1002-1010, II taso,
koilliseen.

F. 73810

990-1000, III taso
pohjoiseen.

F. 73811

Ruutu 1002/80,
III taso, pohjoiseen

F. 73815
1000-1010,
IV taso
etelään.

F. 73816
1014-1020
paalutettavana,
itään.

F. 73817
1006-1014
pintamaan
poiston ja
puhdistuksen
jälkeen, etelään.

F. 73818

Palaneiden
kivien keskitty-
mä ruudussa
1006/76, etelään

F. 73819

1014-1020
pintamaan
poiston ja
puhdistuksen
jälkeen, itään,

F. 73820

1006-1014, II taso,
luoteeseen

F. 73821
Ruudun 1006/76
Palaneiden
Kivien keskittymä

F. 73822
1014-1020, I taso
itään

F. 73823
1006-1014, III taso,
luoteeseen.

F. 73824
1020/70, paalus-
ta alavasempaan
punamultakaikku,
lounaaseen.

F. 73825
1014-1020, II taso
itäkaakkoon.

F. 73826
1002-1010/84-86
Pintamaan
poiston ja puh-
distuksen jälkeen,
pohjoiseen.

f. 73827
1020-1024
I taso, länteen.

f. 73828
1002-1010, I taso
etelään.

f. 73829
Profiili
1002-1010/84,
itään

F. 73831.
Työkuva
kuopanteelta,
I kerros
pohjoiseen

F. 73832
kuopanteen
pohjoispuolisko,
I taso,
pohjoiseen

kuv. S. Eskola

F. 73833
Työkuva
tasokaivaus-
alueelta
Luoteeseen.

kuv. M. Sarkkinen

F. 73834
Työkuva
kuopanteelta
V kerros,
Länteen

F. 73835
Työkuva
kuopanteelta
V kerros
etelään

F. 73836
Kuopanne
VI taso
Pohjoiseen

F. 73837
 Palaneen hiekan
 alue kohdassa
 1006/80. Paalun
 etupuolelta
 hioimen
 katkelma,
 VI taso.
 länteen.

kuv. M. Sarkkinen

F. 73838
 Kuopanne,
 VII taso, itään

F. 73839
 kuopanne,
 VII taso.
 länteen.

kuv. S. Eskola

YLIKIIHINKI LATOKANGAS 1988

14

F. 73840
1018/66,
"hautakuvio" ja
lkamaa-aikeu.
Länteen

F. 73841
1014-1024,
IV taso
luoteeseen.

F. 73842
Ruudun
1032/64
Keramiikkaa
"in situ",
II kerros

F. 73843
1032/62,
II taso, itään

F. 73844
Yleiskuva
luukeskittymä-
alueelta.
Keskittymät
merkitty
numerolapuin
luoteeseen.

F. 73845
Kuten edellä.

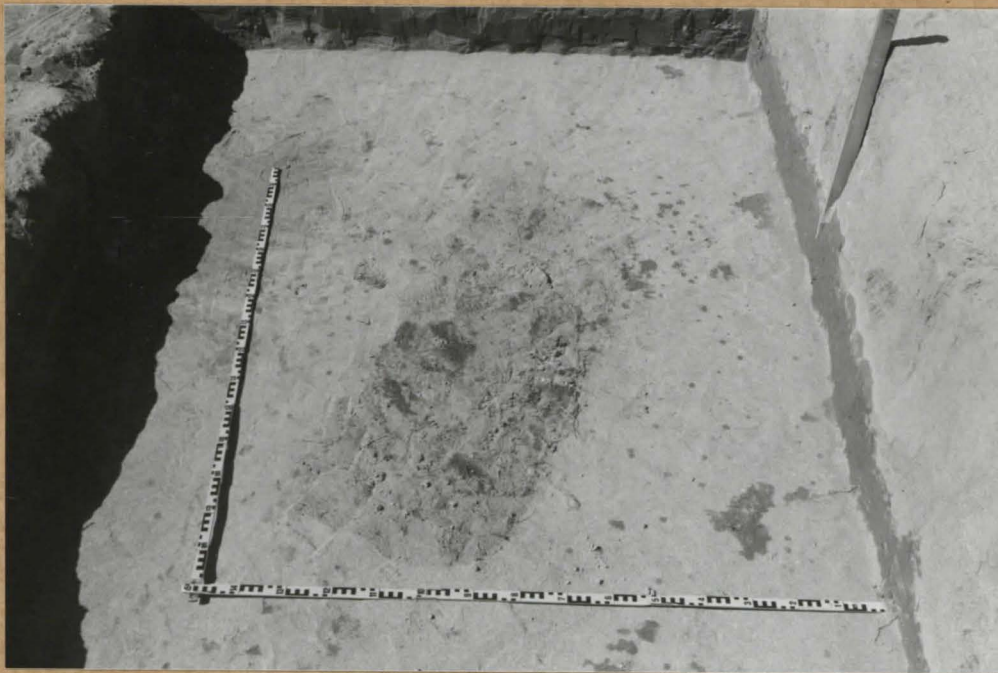
f. 73846
Työkuvu
luokeskitymä-
alucelta,
luoteeseen

f. 73847
"Hautakuvio"
VII taso,
länteen

f. 73848
1014,5-1020/65-69
likamaakuoppa ja
"hautakuvio"
VII taso, länteen.

F. 73852
 "Hautakuvio"
 XI taso, länteen

F. 73853
 Hiekkakuopan
 perukan länsi-
 puoli. Kaivajat
 F-alueelta.
 Länteen.

F. 73855
 Koeruntu 1160/-173
 ja kaivajansa
 H. Kannainen.
 Suon reunalta
 kohti hiekka-
 kuoppaa.